

Tranzschelia pruni-spinosae

Tranzschelia pruni-spinosae spôsobuje tzv. hrdzu sliviek. Patrí medzi mikroskopické huby, patriace do oddelenia *Basidomycota*. Ide o kozmopolitný organizmus, čiže rozšírený v rámci celého sveta.

Hostiteľské rastliny sú hlavne zástupcovia rodu *Prunus* spp. (slivka, trnka, broskyňa, nektárinka, marhuľa, čremcha a mandľa). Ďalšími hostiteľmi sú veternica a pečeňovník.

Na našom území sa hrdza sliviek vyskytuje v oblastiach, kde sa pestujú slivky. Výskyt silnejších infekcií na Slovensku je veľmi zriedkavý. Hrdzu sliviek pozorujeme v nížinných oblastiach ale aj v podhorských oblastiach (do nadmorskej výšky 800 m). Charakteristickým znakom *T. pruni-spinosae* je náhle opadnutie napadnutých listov.

V severnej Európe sa vyskytuje hubové ochorenie väčšinou na listoch v polovici leta. V južnej Európe sa môžu vyskytnúť silnejšie prejavy, kedy sú napadnuté listy, výhonky a plody.

Príznaky sa prejavujú ako chlorotické škvrny na listoch. Na vrchnej časti infikovaných listov sa vytvárajú malé žlté alebo fialové škvrny. Tie často splývajú a sú často predĺžené v smere žiliek. Na spodnej strane listov na mieste škvrn sa objavujú oranžovo-hnedé urédiá. Spóry sa môžu uvoľňovať v takom množstve, že listy sú dokonca celé pokryté oranžovo-hnedým práškom. Na jeseň sa farba pluzgierov na spodnej strane mení na čiernu a následne sa uvoľňujú téliospóry.

Na broskyniach môže mikroskopická huba napadnúť jednoročné aj dvojročné konáriky. Vytvárajú sa vodnaté škvrny, ktoré napuchnú a praskajú. Potom sa tvoria pozdĺžne rany 6-7 mm dlhé. Plody broskýň, marhúľ a nektáriniek môžu mať malé, vpadnuté škvrny s červenohnedým stredom a svetlozeleným okrajom.

Vývojový cyklus prebieha na dvoch druhoch rastlín. Tie nie sú v príbuzenskom vzťahu (dvojbytný vývojový cyklus). Na medzihostiteľskej rastline (veternici) môžeme pozorovať spermogóniové a aecídiové štádium. Obdobie prezimovania na medzihostiteľovi je v štádiu mycélia. *T. pruni-spinosae* môže prezimovať v podmienkach s teplejšou klímou aj mycéliom uredospórového štádia na neopadaných listoch. Dokonca mycélium môže prerásť do vetvičiek stromov, kde aj prezimuje.

V rámci preventívnych opatrení sa odporúča odstrániť medzihostiteľské rastliny, ktoré sú v blízkosti sádov či záhrad. Dôležitá je likvidácia už napadnutých listov a kvalitná výživa stromov.

V oblastiach, kde sa každý rok stretávame so silnejším výskytom hrdze sliviek sa odporúča využiť chemickú ochranu. Môžeme použiť fungicídy s účinnou látkou trifloxystrobin, kde patria Magnicur Core, Triflo 500 a Zato 50 WG. Ďalšou možnosťou je použitie fungicídov s účinnými látkami boscalidom a pyraclostrobinom, kde patria Signum a Bopyrac WG (do 31.1.2025). Spomenuté chemické prípravky na ochranu rastlín sú určené pre profesionálnych používateľov. Signum, Magnicur Core a Zato 50 WG sú dostupné aj v malobaleniach pre neprofesionálnych používateľov (záhradkárov).

Ing. Maroš Lučaj
ÚKSÚP – OOR
29.01.2024

